ESIOPETUS- JA KOULUKULJETUS KOKKOLASSA

Kuljetussääntö

KOKKOLAN KAUPUNKI

Sivistyslautakunta 23.4.2019, § 65

Sisällysluettelo

1 YLEISTÄ 3
2 KOULUKULJETUKSEN MYÖNTÄMISEN PERUSTEET 3
2.1. Koulumatkan pituus 3
2.2. Koulumatkan vaarallisuus 4
2.3. Koulumatkan vaikeus tai rasittavuus 4
2.4. Muuta kuin lähikoulua käyvät oppilaat 4
3 MITEN KOULUKULJETUSTA TAI KORVAUSTA HAETAAN 5
4 KOULUKULJETUSTEN JÄRJESTÄMISEN PERIAATTEET 6
4.1. Kuljetusmuodot 6
4.2. Odotusajat 6
4.3. Poikkeaminen koulumatkalla ja -kuljetuksessa 6
4.4. Kerhotoiminta 6
4.5. Työjärjestyksistä poikkeavat koulun alkamis- ja päättymisajankohdat 6
4.6. Petokuljetukset 7
5 KOULUKULJETUKSEN AIKANA 7
5.1. Aikataulut 7
5.2. Turvallisuus 7
5.3. Poikkeustilanteet 8
6 MITÄ TULEE OTTAA HUOMIOON KOULUKULJETUKSISSA 8
6.1. Kuljetusoppilaan muistilista 8
6.2. Huoltajan muistilista 9
6.3. Liikennöitsijän / koulukuljettajan muistilista 10
6.4. Koulun / esiopetuspaikan muistilista 10
6.5. Sivistyskeskuksen muistilista 11

Lisätietoja antavat ja koulukuljetusten käytännön järjestelyistä vastaavat 11
Perusopetuslaki, muita koulukuljetuksia koskevia määräyksiä 11

1 YLEISTÄ

Koulukuljetuksia toteutetaan Kokkolan kaupungissa perusopetuslain, sekä tämän, sivistyslautakunnan 23.4.2019 vahvistaman, kuljetussäännön mukaan 1.8.2019 alkaen. Tämä koulukuljetussääntö korvaa kaikilta osin edelliset Kokkolan kaupungin koulukuljetussäännöt.

Kuljetussäännössä esitellään ne periaatteet, joiden mukaan oppilaalle myönnetään esiopetus- ja koulukuljetus Kokkolassa, kerrotaan kuljetusten järjestämisestä ja annetaan ohjeet kuljetustenaikaiseen käyttäytymiseen. Kuljetussäännöllä varmistetaan oppilaiden yhdenvertainen kohtelu koulukuljetuksia koskevissa asioissa.

Kuljetusoppilaiden huoltajat voivat järjestää lastensa koulumatkat paremmin, mikäli he katsovat, ettei kunnan tarjoama perustaso ole heille riittävä. Huoltajat vastaavat tällöin syntyvistä kustannuksista.

Mikäli oppilas ei käytä kaupungin hänelle myöntämää koulukuljetusta, huoltajan tulee ilmoittaa tästä kirjallisesti koululle tai sivistyskeskukseen.

2 KOULUKULJETUKSEN MYÖNTÄMISEN PERUSTEET

2.1. Koulumatkan pituus

Perusopetuslain 32 §:n mukaan oppilaalla on oikeus maksuttomaan koulukuljetukseen, mikäli oppilaan koulumatka on viittä (5) kilometriä pitempi. Kokkolan kaupunki järjestää oppilaalle maksuttoman kuljetuksen *kaupungin osoittamaan esiopetuspaikkaan / lähikouluun,* jos oppilaan varsinaisen koulumatkan pituus on

- esikoululaisilla ja 1.-2. luokkalaisilla yli 3 km
- 3.-9. luokkalaisilla yli 5 km.

Oppilaan varsinaisella koulumatkalla tarkoitetaan päivittäistä kodin ja koulun välistä matkaa, jonka oppilas kulkee esikouluun/kouluun ja sieltä palatessaan. Koulumatkan pituus lasketaan lyhyintä, jalankulkukelpoista yleisessä käytössä olevaa tietä pitkin kotiportilta koulun portille. Mittaamisessa käytetään Kokkolan kaupungilla käytössä olevaa karttaohjelmaa, tällöin mittaustapa on kaikilla oppilailla sama.

Kaupungin velvollisuutena ei ole järjestää koulukuljetusta koko matkalle ovelta-ovelle, vaan kuljetus voidaan järjestää vain osalle matkasta esim. pääteitä tai vastaavia yleisiä reittejä pitkin. Pisimmät omavastuumatkat, jotka Kokkolassa oppilaan tulee varautua kulkemaan omin neuvoin pysäkille tai muulle kyytiinottopaikalle, ovat

- esikoululaisilla ja 1.-6. luokkalaisilla 2 km
- 7.-9. luokkalaisilla 3 km.

Lapsella on oikeus myös omatoimiseen kävelymatkaan. Valtakunnallisten tutkimusten mukaan koululaisten yleiskunto on heikentynyt liikkumisen vähenemisen myötä. Koulumatkojen kulkeminen kävellen tai polkupyörällä edistää terveyttä ja ennaltaehkäisee monilta sairauksilta. Samalla lapsi oppii liikkumaan kotiympäristössään ja luottamaan omaan koulumatkasta selviytymiseensä muiden koululaisten tavoin, joka näin vahvistaa myös lapsen itsetunnon kehittymistä.

2.2. Koulumatkan vaarallisuus

Jos koulumatka tai osa koulumatkasta määritellään vaaralliseksi, kaupunki on velvollinen järjestämään kuljetuksen vaaralliseksi katsotulle koulumatkan osuudelle tai korvaamaan huoltajalle koulumatkakustannuksia oppilaan kuljettamisesta. Tällöin koulukuljetuksesta päätetään tapauskohtaisesti ottaen huomioon oppilaan ikä ja / tai muut olosuhteet.

Koulumatkan vaarallisuuden vuoksi koulukuljetuksen saaneiden oppilaiden on suositeltavaa harjoitella koulumatkan turvallista kulkemista myös itsenäisesti. Iän ja taitojen karttuessa oppilaan voidaan olettaa oppivan noudattamaan liikennesääntöjä ja muutoinkin käyttäytymään liikenteessä turvallisesti, kun kulkureitti on yleensä aina sama. **Huoltajat ovat aina ensisijaisesti velvollisia opettamaan lapsiaan liikkumaan turvallisesti liikenteessä.**

Vaarallisen koulutien arvioinnissa voidaan käyttää apuna ja soveltaa Koululiitu-ohjelmaa. Koululiidun avulla voidaan arvioida koulumatkan liikenneturvallisuutta ja määrittää jalan, pyörällä tai muuten omatoimisesti tehtävien koulumatkojen suhteellinen vaarallisuus monipuolisesti ja puolueettomasti. Reitin turvallisuutta arvioitaessa on käytetty yleisen tierekisterin tietoja, kuten esimerkiksi liikennemääriä, tienpientareiden leveyttä, nopeusrajoituksia ja näkyvyyttä. Lisäksi arvioinnissa tarkastellaan koulumatkan liikenteellisiä olosuhteita, esim. liikennemääriä ja nopeusrajoituksia. Koululiitu-ohjelman antamat raja-arvot ovat kuitenkin suosituksia eikä niitä käytetä ainoana ja yksiselitteisenä välineenä koulumatkan turvallisuuden määrittämisessä. Pelkkää vaaralliseksi määritellyn tien ylitystä tai esim. valaistuksen puuttumista ei automaattisesti katsota perusteeksi koulukuljetuksen järjestämiseen. Tietä pitkin voi kulkea tai sen voi ylittää bussipysäkille tai muuhun sovittuun hakupaikkaan, vaikka asetettu Koululiidun osoittama riskiluku ylittyisi, jos kunta katsoo reitin olosuhteiltaan riittävän turvalliseksi asianomaiselle lapselle.

Hallinto-oikeus on todennut, että tiellä kulkijoiden toimintaan (esim. nopeusrajoitusten noudattaminen) ja tien kunnossapitoon kuuluvat seikat (esim. talviauraus) eivät ole perusopetuslain 32 §:n 1 momentissa tarkoitettuja koulumatkan vaarallisuutta arvioitaessa huomioon otettavia seikkoja.
Niin ikään hallinto-oikeuden mukaan vaaralliseksi luokitellun tien varressa 3-6 -luokan oppilas voi kulkea tien suuntaisesti lähimmälle linja-autopysäkille jalan.

2.3. Koulumatkan vaikeus tai rasittavuus

Kaupunki järjestää oppilaalle kuljetuksen tai korvaa oppilaan huoltajalle koulumatkakustannuksia, jos koulumatka on oppilaalle liian vaikea tai rasittava. Matkan vaikeutta tai rasittavuutta arvioitaessa käytetään perusteena lääkärin-, psykologin tai muun asiantuntijan lausuntoa oppilaasta tai liikkumisolosuhteista johtuvia seikkoja. Asiantuntijalausunnon hankkii huoltaja. Se on toimitettava joka lukuvuosi hakemuksen mukana uudelleen, ellei se ole luonteeltaan pysyväisluonteinen. Hakemus liitteineen on toimitettava sivistyskeskukseen toukokuun loppuun mennessä.

2.4. Muuta kuin lähikoulua käyvät oppilaat

Perusopetuslain 6 §:n 2.mom nojalla Kokkolan sivistyslautakunnan jaosto osoittaa oppilaille lähikoulut. Mikäli oppilas vaihtaa koulunkäyntipaikakseen muun kuin oman lähikoulunsa, voidaan siihen myöntää oikeus sillä ehdolla, että huoltaja vastaa kuljettamisesta tai saattamisesta aiheutuvista kustannuksista.

Oikeutta koulukuljetukseen tai korvaukseen koulukuljetuksesta ei ole siinäkään tapauksessa, että lähikouluun olisi koulukuljetus. Kuljetusoikeus voi olla vain ja ainoastaan oppilaalle osoitettuun lähikouluun. Erityisopetuksen pienryhmä katsotaan lähikouluksi, jos oppilaalle on sieltä osoitettu koulupaikka. Myös silloin maksuton koulukuljetus myönnetään koulukuljetussääntöjen mukaisesti.

Kuljetuksesta muuhun kuin lähikouluun perheen omista toiveista johtuen (esim. kielikylvyt, matematiikka- ja musiikkiluokat, liikuntaluokka) vastaa aina koti.

Yhteishuoltajuustapauksissa noudatetaan KHO:n päätöstä 2006:10: Maksuton koulukuljetus myönnetään ja järjestetään ainoastaan oppilaan väestörekisterin mukaan määräytyvästä asuinpaikasta oppilaan lähikouluun, vaikka oppilas asuisi osan aikaa lukuvuodesta toisen huoltajan luona. Kuljetus ja kustannukset ns. etävanhemman luota jää huoltajien keskenään maksettavaksi ja keskenään sovittavaksi.

3 MITEN KOULUKULJETUSTA TAI KORVAUSTA HAETAAN

Koulukuljetus myönnetään ilman erillistä hakemusta niille, joille se **matkan pituuden perusteella** kuuluu. Oikeus kuljetukseen määritellään tämän mittauksen perusteella kohdassa 2.1. mainittujen kilometrirajojen ja muiden periaatteiden mukaisesti.

Koulukuljetus **matkan vaarallisuuden, vaikeuden tai rasittavuuden perusteella** myönnetään vain hakemuksesta, joko esiopetukseen/kouluun ilmoittautumisen yhteydessä (ilmoittautumislomakkeen ao kohta), tai erillisellä hakemuslomakkeella myöhemmin. Päätös tehdään oppilaskohtaisesti, yleensä yhdeksi lukuvuodeksi kerrallaan ja päätökseen kirjataan sen voimassaoloaika. Anomus on tehtävä lukuvuoden jälkeen uudestaan, mikäli sille halutaan jatkoa. Hakemukseen tulee liittää selvitys koulumatkan vaarallisuudesta, vaikeudesta tai rasittavuudesta sekä asiantuntijalausunto oppilaan mahdollisista sairauksista tai vammoista ja muista kuljetukseen vaikuttavista seikoista.

Oppilaan huoltajalle voidaan maksaa anomuksesta koulumatkakustannusten korvausta, jos oppilas täyttää koulukuljetusehdot, mutta huoltaja kuljettaa oppilasta itse. Korvauksen maksamisen edellytyksenä on, että kaupunki ei ole kuljetusta muulla tavoin järjestänyt. Korvaus maksetaan jälkikäteen, matkahuollon vahvistaman linja-auton alennuslipputaksan mukaisena korvauksena / matka. Korvausta haetaan määräajalle ja päätös tehdään aina korkeintaan lukuvuodeksi kerrallaan.

4 KOULUKULJETUSTEN JÄRJESTÄMISEN PERIAATTEET

4.1. Kuljetusmuodot

Koulukuljetuksissa käytetään ensisijaisesti olemassa olevaa julkista liikennettä. Muita kuljetusmuotoja, takseja tai ostoliikenteen busseja, käytetään täydentämään julkisen liikenteen yhteyksiä. Taksi- tai muuta ostoliikennettä ei pääsääntöisesti järjestetä päällekkäisille reiteille ja aikatauluille julkisen liikenteen kanssa. Oppilas voi joutua käyttämään koulumatkallaan eri kuljetusmuotoja.

4.2. Odotusajat

Ostoliikenteen taksi- ja bussireitit ovat usein ketjutettuja kylältä/kaupunginosasta ja koululta toiselle ja tällöin kuljetusreitti ei aina välttämättä ole suoraan oppilaan kotoa omalle koululle ja takaisin, vaan saattaa kiertää useankin pysähdyspaikan kautta.
Perusopetuslain § 32 mukaan oppilaan päivittäinen koulumatka saa kestää enintään

- kaksi ja puoli tuntia oppilaan ollessa alle 13-vuotias lukuvuoden alkaessa
- kolme tuntia oppilaan ollessa yli 13-vuotias lukuvuoden alkaessa.

Oppilaalle saattaa koulukuljetusautojen reiteistä ja aikatauluista johtuen kertyä odotusaikaa aamulla ennen koulun alkamista tai iltapäivällä koulun päättymisen jälkeen. Kuljetusta odottavalle oppilaalle tulee järjestää mahdollisuus valvottuun toimintaan tai tarjota tila esim. läksyjen tekemiseen. Päivittäiset odotusajat pyritään pitämään mahdollisimman lyhyinä.

4.3. Poikkeamiset koulumatkalla ja -kuljetuksessa

Oppilaan koulumatka on reitti suorinta tietä kotoa kouluun ja takaisin. Tämä koskee myös kuljetuksessa olevia oppilaita. Koulumatkaksi ei katsota oppilaan poikkeamista koulureitiltä tai jos hän ei käytä ilmoitettua koulukuljetusta. Näissä tapauksissa oppilas toimii omalla / huoltajan vastuulla. Koulukuljetus on tarkoitettu ainoastaan kodin ja koulun välisiin matkoihin.

Koulukuljetus, joka ei ole julkisessa liikenteessä, on tarkoitettu vain niille oppilaille, joille on myönnetty koulukuljetus. Omakustanteisesti voi liikennöitsijän kanssa sopien matkustaa, mikäli sopiva kuljetus on olemassa ja autossa on tilaa. Liikennöitsijän vastuulla on tällöin, että etusijalla ovat aina ne oppilaat, joille on myönnetty koulukuljetus.

4.4. Kerhotoiminta

Oppilaan osallistuessa koulun iltapäivätoimintaan tai –kerhoon hän ei ole oikeutettu koulukuljetukseen iltapäivisin. Esikoululainen, joka esiopetusajan lisäksi tarvitsee aamu- tai iltapäivähoitoa, ei pääsääntöisesti ole oikeutettu koulukuljetukseen.

4.5. Työjärjestyksistä poikkeavat koulun alkamis- ja päättymisajankohdat

Koulukuljetusoppilas on oikeutettu koulukuljetukseen hänelle annetun tukiopetuksen jälkeen. Jälki-istuntoon määrätylle oppilaalle ei järjestetä erillistä koulukuljetusta jälki- istunnon jälkeen vaan koulun tulee pääsääntöisesti huolehtia siitä, että oppilaan on mahdollista kulkea kotimatka myöhemmin lähtevällä aikataulun mukaisella vuorolla.

4.6. Petokuljetukset

Pelkkä petojen (susi, karhu) esiintyminen ei ole myöntämisperuste kuljetukselle, vaan petojen käyttäytymiseen tulee liittyä häiriökäyttäytymistä tai jatkuvaa liikkumista asuntojen välittömässä läheisyydessä. Petokyydit myönnetään hakemuksesta tapauskohtaisesti määräajaksi.

5 KOULUKULJETUKSEN AIKANA

5.1. Aikataulut

Ostoliikenteenä järjestetyissä koulukuljetusautoissa on aikatauluna toimiva matkustajaluettelo. Oppilaan on oltava hyvissä ajoin ennen sovittua aikaa odottamassa sovitussa paikassa, eikä esimerkiksi jossain sen läheisyydessä. *Koulukuljetuksen ei tarvitse odottaa myöhässä olevaa oppilasta. Oppilasta ei myöskään tarvitse palata uudelleen hakemaan, mikäli tämä ei ole sovittuna aikana sovitulla paikalla.* Huoltajan tulee ilmoittaa autoilijalle, kun oppilas ei tarvitse koulukyytiä. Autoilijalle on hyvä ilmoittaa oppilaan terveydentilaa koskevista seikoista, jotka saattavat vaikuttaa kuljetuksiin.

Aamuisin koulukuljetusauto voi saapua hieman ilmoitettua aikaa aikaisemmin tai myöhemmin. *Auto ei kuitenkaan saa ohittaa hakupaikkaa ennen sovittua aikaa, elleivät kaikki ajolistojen mukaan hakupaikasta kyytiin nousevat oppilaat ole mukana.* Iltapäivisin koulukuljetusoppilaat haetaan kouluilta suunnitellun ajoreitin mukaisesti. Iltapäivisin saattaa lukujärjestyksistä johtuen olla ”ruuhkahuippuja”, jolloin oppilaat voivat joutua odottamaan koulukuljetusta. Lukujärjestyksen mukaan järjestetty koulun toiminta auttaa koulukuljetusten sujuvaa järjestämistä.

5.2. Turvallisuus

Oppilaan turvalliseen koulumatkaan vaikuttavat monet tekijät. Oppilasta tulee neuvoa, miten liikutaan turvallisesti liikenteessä ja miten liikenteessä otetaan huomioon toisia kulkijoita. Tärkeä rooli oppilaan turvalliseen koulutiehen opastamisessa on sekä oppilaanhuoltajilla että koululla. Vanhempien tulisi tutustua koulureittiin yhdessä oppilaan kanssa**.** *Huoltajat ovat aina ensisijaisesti velvollisia opettamaan lapsiaan liikkumaan omatoimisesti ja turvallisesti liikenteessä.*

Kouluilla panostetaan liikennekasvatukseen esim. opastamalla heijastimen käyttöön ja korostamalla pyöräilykypärän käyttöä. Pyöräilykypärän ja heijastimen käyttö sekä polkupyörän ajovalojen käyttö pimeällä on tieliikennelain mukaan pakollista. Yhteiskunta tarjoaa useita vaihtoehtoja tutustua turvalliseen liikkumiseen. Liikenneturvan internet-sivuilla on runsaasti tietoa turvallisesta liikkumisesta sekä aikuisille että lapsille (www.liikenneturva.fi). Myös poliisi opastaa turvalliseen liikkumiseen.

Liikenneturvallisuus on kuljetuksen aikana tärkeää. Koulukuljetusautossa ei saa liikkua kuljetuksen aikana ja turvavyöt on pidettävä kiinni koko ajomatkan ajan, myös linja-autoissa mikäli niissä sellaiset on. Kuljettaja saa puuttua kuljetuksen aikana ilmeneviin häiriötilanteisiin. Koulukuljetusauton kyytiin saa ottaa vain sellaisia urheiluvälineitä tai muita tavaroita, joita tarvitaan lukujärjestyksen mukaisesti esim. liikuntatunneilla tai joiden tuomisesta on muuten erikseen sovittu koulun kanssa.

Koulukyydin odottamiseen ja autosta poistumiseen liittyy monia riskejä. Oppilaan hakupaikka pyritään järjestämään niin, että se on järkevästi kouluauton reitillä ja turvallinen, esim. pihatie, linja-autopysäkki, tienristeys tai -liittymä tai muu liikenteellisesti turvallinen paikka. Jos oppilaan huoltaja on eri mieltä pysäkistä tai sen turvallisuudesta, tulee asiasta olla yhteydessä sivistyskeskukseen. Kaupunki ja liikennöitsijä päättävät sen jälkeen yhdessä pysäkin paikan tieliikennelain ja yleisen turvallisuuden pohjalta.

Oppilas voi vaikuttaa omaan turvallisuuteensa koulukyydin ja julkisen liikenteen käyttäjänä. Kuljettajalle on taattava työrauha. Oppilaat eivät myöskään saa häiritä muita matkustajia.

5.3. Poikkeustilanteet

Mikäli oppilaan bussikortti katoaa tai menee rikki oppilaan oman toiminnan seurauksena (esim. korttia ei ole säilytetty asianmukaisesti omassa kotelossaan tms), oppilaan huoltajaa laskutetaan uuden kortin hankkimisesta.

Mikäli oppilas unohtaa bussikortin kotiin, on hänen itse varauduttava kustantamaan ne matkat, jotka hän joutuu kulkemaan ilman bussikorttia.

Mikäli oppilas aiheuttaa koulukuljetusautolle ilkivaltaa, hän on velvollinen korvaamaan aiheuttamansa vahingon. Tällöin oppilaan huoltaja ja liikennöitsijä sopivat asiasta keskenään. Kokkolan kaupunki ei korvaa oppilaiden aiheuttamia vahinkoja autoille.

Mikäli kouluauto ei saavu noutopaikkaan ilmoitettuna aikana esim. auton rikkoutumisesta johtuen, on liikennöitsijä velvollinen järjestämään korvaavan kuljetuksen. Talvisin sääolot voivat aiheuttaa koulukuljetusten myöhästymisiä. Liikennöitsijä on velvollinen ilmoittamaan myöhästymisestä joko suoraan oppilaille/huoltajille tai vaihtoehtoisesti kouluille/ sivistyskeskukseen, joista pyritään saamaan tieto välitettyä koteihin mahdollisuuksien mukaan.

Mikäli kuljetusoppilas ja hänen huoltajansa eivät ole tyytyväisiä kuljetuksen laatuun, tulee asiasta ottaa yhteyttä sivistyskeskukseen tai kouluille kuljetuksia hoitaviin henkilöihin. Ongelmatilanteet kirjataan ylös ja liikennöitsijään otetaan yhteyttä palvelun parantamiseksi. Sivistyskeskus tekee tarvittaessa myös kyselyjä kaikille osapuolille koulukuljetusten toteutumisesta ja laadusta.

6 MITÄ TULEE OTTAA HUOMIOON KOULUKULJETUKSISSA

Sekä oppilailla, huoltajilla, liikennöitsijöillä, kouluilla että myös sivistyskeskuksella on asioita, joita tulee ottaa huomioon koulukuljetuksissa.

6.1. Kuljetusoppilaan muistilista

Oppilaan tulee ikä ja kyvyt huomioon ottaen huolehtia erilaisista asioista liittyen koulukuljetuksiin. Pienen oppilaan ollessa kyseessä on huoltajien vastuu suurempi, mutta oppilaan iän karttuessa pystyy hän yhä enemmän huolehtimaan itse koulukuljetuksiin liittyvistä velvollisuuksistaan.

Oppilaan tulee huolehtia seuraavista asioista:

- Pidä mahdollinen bussikortti aina mukanasi koulumatkoilla. Säilytä korttia sen omassa kotelossa repussa, lompakossa tai muussa sellaisessa paikassa, josta se ei mene rikki

tai hukkaan. Jos kortti kuitenkin katoaa tai menee rikki, ilmoita siitä välittömästi opettajalle/koulusihteerille, jotta uusi kortti saadaan hankittua mahdollisimman pian.
- Ole sovitussa noutopaikassa/pysäkillä riittävän aikaisin, niin kaikki kuljetettavat ehtivät ajoissa kouluun.
- Odota rauhallisesti kyytiä pysäkillä tai sovitussa paikassa, ei ajoradalla.
- Nouse autoon reippaasti ryntäilemättä äläkä ohita toisia jonossa.
- Ota reppu pois selästä. Repun paikka autossa on joko lattialla jalkatilassa, sylissä tai tavaratilassa, ei istumapaikalla.
- Istuudu penkille ja kiinnitä turvavyö, myös linja-autossa, jos siinä sellainen on. Pidä turvavyö kiinnitettynä koko matkan ajan.
- Älä liiku autossa paikasta toiseen kuljetuksen aikana. Älä nauti eväitä koulumatkalla linja-autossa.
- Käyttäydy autossa asiallisesti, hyviä tapoja ja kuljettajan antamia ohjeita noudattaen.
- Kerro kuljettajalle, jos matkan aikana tulee ongelmia itselle tai toiselle.
- Tarkista pois lähtiessä, että et unohtanut mitään autoon.
- Poistu autosta viivyttelemättä, mutta kuitenkin rauhallisesti.
- Odota, että auto on lähtenyt pysäkiltä ja että näet joka suuntaan ennen kuin lähdet ylittämään ajorataa.
- Hämärän ja pimeän aikana käytä aina heijastinta tai heijastinliiviä.
- Noudata hyviä tapoja ja turvallisia liikennetottumuksia, niin teet matkasta itsellesi ja muille mukavan.

Mikäli oppilas toistuvasti, kuljettajan neuvoista ja kehotuksista huolimatta, rikkoo kuljetuksen aikana lakia tai muita tässä kuljetussäännössä mainittuja yhteisiä pelisääntöjä, voidaan oppilaalta evätä oikeus koulukuljetukseen määräajaksi ja siirtää kuljetuksen järjestäminen huoltajalle. Menettely perustuu perusopetuslain 29 ja 32 §:iin.

6.2. Huoltajan muistilista

Vanhempien tulee opastaa lastaan asianmukaiseen käyttäytymiseen ja turvallisuuteen koulumatkojen aikana. Vanhempien vastuu oppilaan opastamisessa on sitä suurempi mitä nuorempi oppilas on.

Vanhempien tulee huolehtia ja opastaa oppilasta seuraavissa asioissa:
- Keskustele lapsen kanssa pysäkillä ja autossa käyttäytymisestä.
- Ilmoita taksinkuljettajalle lapsen sairastumisesta tai muista lyhytaikaisista poissaoloista, ettei auto aja turhia reittejä.
- Huolehdi siitä, että oppilaalla on mukanaan tarvittavat välineet, kirjat ja tarvittaessa bussikortti asianmukaisesti pakattuina.
- Huolehdi siitä, että lapsesi on ajoissa odotuspaikalla.
- Tarkista, että lapsesi käyttää heijastinta tai heijastinliiviä pimeällä ja pyöräilykypärää pyöräillessään kuljetusreitin varteen.
- Ilmoita liikennöitsijälle ja koululle kuljetuksiin vaikuttavista vakavista terveydentilaa koskevista asioista.
- Ilmoita esiopetuspaikkaan / koululle tai sivistyskeskukseen mahdollisista pidemmistä muutoksista kuljetustarpeessa.
- Ilmoita esiopetuspaikkaan / koululle tai sivistyskeskukseen mahdollisista ongelmista ja häiriöistä kuljetuksen aikana.

Huoltaja ei voi itse tilata koulukuljetusta tai tehdä muutoksia kuljetusreitteihin tai –aikatauluihin yhdessä liikennöitsijän kanssa, vaan niistä pitää aina sopia koulukuljetuksia järjestävän henkilön kanssa.

6.3. Liikennöitsijän / koulukuljettajan muistilista

- Huolehdi, että auto on määräysten sekä ohjeiden mukainen ja siisti, turvavyöt ovat kunnossa ja niitä on tarpeellinen määrä.
- Käytä taksissa koulukuljetuksen aikana valaistua koulukyytikupua tai –kilpeä (553/2006, §5)
- Tilausajona suoritettavissa koulukuljetuksissa on autossa oltava alkolukko (1110/2010).
- Suhtaudu positiivisesti koulukuljettajan tehtävääsi. Muista, että olet oheiskasvattaja, käyttäytymisesi on esimerkillistä ja pidät yllä järjestystä. Tee kielletyn ja sallitun rajat oppilaille selväksi. Kielenkäyttösi on oltava ystävällistä ja asiallista. Säilytä malttisi ja hallitse tunteesi. Ratkaise ongelmat rauhallisella keskustelulla.
- Pidä kuljetusaikataulu ja luettelo kuljetettavista oppilaista aina mukana autossa.
- Aja odotusalueelle rauhallisesti.
- Pyri olemaan täsmällinen aikataulussa ja huomioi kelivara.
- Huomioi mahdolliset koulun tai sivistyskeskuksen ilmoittamat tilapäiset muutokset kuljetuksissa.
- Ota lapset kyytiin ja jätä kyydistä sovitussa, turvallisessa, paikassa niin, että oppilas ei tarpeettomasti joudu ylittämään ajorataa (553/2006, § 6).
- Tarkista, että lapset ovat kyydissä ja turvavöissä ennen kuin lähdet liikkeelle. Valvo, että turvavyöt pidetään kiinni myös ajon aikana. Käytä itsekin turvavyötä, kuten laki velvoittaa (TLL § 88, 1257/1992 § 6d).
- Huolehdi, että autoon siirtyminen ja poistuminen tapahtuvat rauhallisesti ja kiireettä. Opasta lapsia autosta poistumisessa ja tien turvallisessa ylityksessä.
- Muista liikennesäännöt ja liikennekäyttäytyminen, koululaiskuljetuksissa ajoneuvokohtainen nopeusrajoitus on 80 km/h (553/2006, § 8).
- Noudata LVM:n asetuksen mukaisia kuormitusmääräyksiä (553/2006).
- Muista, että erityisoppilaat tarvitsevat usein erityishuomiota.
- Koulukuljetuksen aikana kielletyn ja sallitun rajat tehdään oppilaille selväksi, ongelmat ratkaistaan keskustellen. Ongelmien jatkuessa ota yhteyttä huoltajiin sekä koulun opettajiin tai sivistyskeskukseen.

Liikennöitsijä/kuljettaja ei voi itsenäisesti tai huoltajan kanssa sopimalla muuttaa koulukuljetusreittiä tai sen aikataulua, vaan asiasta on aina neuvoteltava ja sovittava sivistyskeskuksen/ koulukuljetuksia järjestävän henkilön kanssa.

6.4. Koulun / esiopetuspaikan muistilista

- Koulut toimittavat tulevan lukuvuoden lukujärjestykset kuljetusoppilaiden osalta sivistyskeskukseen ja alueellisille koulusihteereille hyvissä ajoin keväällä kuljetusreittien ja –aikataulujen suunnittelua varten.
- Koulu järjestää kuljetusoppilaiden valvonnan tai odotustilan mahdollisena kuljetusten odotusaikana.
- Erityistä huolenpitoa vaativilla oppilailla tulee olla henkilö vastaanottamassa oppilasta koululla ja saattamassa kouluautoon.
- Koulujen tulee välittää huoltajilta, oppilailta tai liikennöitsijöiltä saatua tietoa kuljetusten toimivuudesta sivistyskeskukseen koulukuljetuksista vastaaville henkilöille.

6.5. Sivistyskeskuksen muistilista

Koulukuljetukset myönnetään ja järjestetään keskitetysti sivistyskeskuksessa. Koulukuljetukset kuuluvat hallinnollisesti sivistyslautakunnan sekä ruotsinkielisten opetuspalvelujen johtajan päätösvaltaan. Käytännön järjestelyt ja valmistelut ovat sivistyskeskuksessa hankintasihteerin sekä alueellisten koulusihteerien ja rehtorien vastuulla (yhteystiedot tämän sivun lopussa).

Koulukuljetuksia koordinoivien henkilöiden tulee:

- Tehdä yhteistyötä koulukuljetuksessa olevien oppilaiden huoltajien, koulujen ja koulukuljetuksia hoitavien yritysten ja liikennöitsijöiden kanssa.
- Tiedottaa ja neuvoa kuljetusoppilaiden huoltajia, kouluja ja liikennöitsijöitä koulukuljetuksiin liittyvissä asioissa.
- Kilpailuttaa ostoliikenteenä suoritettavat koulukuljetukset lakien ja määräysten sekä kaupungin oman tarpeen ja aikataulujen mukaan.
- Aikatauluttaa ostoliikenteen reitit huomioiden perusopetuslain määrittelemät perusteet.
- Tiedottaa koulukuljetusreiteistä ja –aikatauluista.
- Tiedottaa mahdollisista pysyväisluonteisista muutoksista kuljetuksissa huoltajille, kouluille ja liikennöitsijöille.

Koulukuljetukset ovat oppilashuollollinen koulunkäyntiä täydentävä tukimuoto. Kuljetusten tulee toimia mahdollisimman hyvin oppilaiden koulunkäyntiä tukien.

Lisätietoja antavat ja koulukuljetusten käytännön järjestelyistä vastaavat:

Sivistyskeskus: hankintasihteeri Marika Harmaala, puh. 044 7809 913
Koillisreitti / Kälviän alue: koulusihteeri Virpi Leppälä, puh. 050 3624 921
Koillisreitti / Ullavan alue: rehtori Maila Koivumäki, puh. 050 4436 899
Pohjoisreitti / Lohtajan alue: koulusihteeri Tarja Luikku, puh. 040 4892 367
Koulujen rehtorit ja koulusihteerit

Perusopetuslaki

6 § Oppilaan koulupaikan määräytyminen
Opetus tulee kunnassa järjestää siten, että oppilaiden matkat ovat asutuksen, koulujen ja muiden opetuksen järjestämispaikkojen sijainti sekä liikenneyhteydet huomioon ottaen mahdollisimman turvallisia ja lyhyitä. Esiopetusta järjestettäessä tulee lisäksi ottaa huomioon, että opetukseen osallistuvilla lapsilla on mahdollisuus käyttää päivähoitopalveluita. (1999/1288)

Kunta osoittaa oppivelvolliselle ja muulle tässä laissa tarkoitettua opetusta saavalle 1 momentin mukaisen lähikoulun tai muun soveltuvan paikan, jossa tämän lain 4 §:n 1 ja 2 momentin mukaisesti annetaan opetusta sellaisella oppilaan omalla kielellä, jolla kunta on velvollinen opetusta järjestämään. Esiopetusta saavalle oppilaalle voidaan opetuksen järjestämispaikaksi osoittaa myös vastaavat edellytykset täyttävä 4 §:n 1 momentissa tarkoitettu päivähoitopaikka tai muu soveltuva esiopetuksen järjestämispaikka. Kunta voi perustellusta opetuksen järjestämiseen liittyvästä syystä opetuskieltä muuttamatta vaihtaa opetuksen järjestämispaikkaa. (1999/1288)

Lasta ei ilman huoltajan suostumusta saa osoittaa opetukseen, jossa 31 §:n 3 momentin nojalla peritään oppilaalta maksuja, eikä opetukseen, jossa kunnan päätöksen tai opetuksen järjestämisluvan perusteella noudatetaan erityistä maailmankatsomuksellista tai kasvatusopillista järjestelmää.

29 § Oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön
Opetukseen osallistuvalla on oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön. Opetuksen järjestäjän tulee laatia opetussuunnitelman yhteydessä suunnitelma oppilaiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä sekä toimeenpanna suunnitelma ja valvoa sen noudattamista ja toteutumista. Opetushallituksen tulee opetussuunnitelman perusteissa antaa määräykset tämän suunnitelman laatimisesta. (2003/477)

Opetuksen järjestäjän tulee hyväksyä järjestyssäännöt tai antaa muut koulussa sovellettavat järjestysmääräykset, joilla edistetään koulun sisäistä järjestystä, opiskelun esteetöntä sujumista sekä kouluyhteisön turvallisuutta ja viihtyisyyttä. (2003/477)

Edellä 3 momentissa tarkoitetussa järjestyssäännössä ja muissa järjestysmääräyksissä voidaan antaa kouluyhteisön turvallisuuden ja viihtyisyyden kannalta tarpeellisia määräyksiä käytännön järjestelyistä ja asianmukaisesta käyttäytymisestä. Lisäksi määräyksiä voidaan antaa koulun omaisuuden käsittelystä sekä oleskelusta ja liikkumisesta koulurakennuksissa ja koulun alueella. (2003/477)

32 § Koulumatkat
Jos perusopetusta tai lisäopetusta saavan oppilaan koulumatka on viittä kilometriä pitempi, oppilaalla on oikeus maksuttomaan kuljetukseen. Jos esiopetusta saavan oppilaan matka kotoa esiopetukseen tai lasten päivähoidosta annetussa laissa tarkoitetusta päivähoidosta esiopetukseen on viittä kilometriä pitempi, oppilaalla on vastaavasti oikeus maksuttomaan kuljetukseen kotoa suoraan esiopetukseen tai päivähoidosta esiopetukseen ja esiopetuksesta kotiin tai päivähoitoon. Perusopetusta, lisäopetusta tai esiopetusta saavalla oppilaalla on oikeus maksuttomaan kuljetukseen myös silloin, kun edellä tarkoitettu matka oppilaan ikä ja muut olosuhteet huomioon ottaen muodostuu oppilaalle liian vaikeaksi, rasittavaksi tai vaaralliseksi. Maksuttoman kuljetuksen vaihtoehtona on oppilaan kuljettamista tai saattamista varten myönnettävä riittävä avustus. (2003/1139)

Edellä 1 momentin mukaisesti järjestettävä oppilaan päivittäinen koulumatka odotuksineen saa kestää enintään kaksi ja puoli tuntia. Jos oppilas on lukuvuoden alkaessa täyttänyt 13 vuotta, saa koulumatka kestää enintään kolme tuntia. (2010/642)

Jos oppilas otetaan muuhun kuin 6 §:n 2 momentissa tarkoitettuun kouluun tai opetuksen järjestämispaikkaan, oppilaaksi ottamisen edellytykseksi voidaan asettaa, että huoltaja vastaa oppilaan kuljettamisesta tai saattamisesta aiheutuvista kustannuksista. Lisäksi, jos esiopetusta saava lapsi osallistuu toisessa kunnassa järjestettävään lasten päivähoitoon lasten päivähoidosta annetun lain 11c §:ssä tarkoitetulla tavalla, opetuksen järjestäjällä on oikeus edellyttää, että lapsen huoltaja vastaa lapsen kuljettamisesta tai saattamisesta aiheutuvista kustannuksista päivähoito- ja esiopetuspaikan välillä. (2011/324)

Kuljetusta odottavalle oppilaalle on järjestettävä mahdollisuus ohjattuun toimintaan.

Muita koulukuljetuksia koskevia määräyksiä:

Liikenne- ja viestintäministeriön asetus koulu- ja päivähoitokuljetusten kuormituksesta ja turvallisuusjärjestelyistä (553/2006).

Laki ja asetus alkolukon käytöstä koulu- ja päivähoitokuljetuksissa (1110/2010, 405/2011).

Turvavyön ja turvalaitteiden käyttö: Tieliikennelaki § 88 ja asetus ajoneuvojen käytöstä tiellä § 6d.